

fige sig selv, at Statsanstalter, vel udstyrede og private Anstalter og saa vel udstyrede med treaarige Klasser maa som Regel kunne gøre deres Sager bedre end planløs Opdragelse og Undervisning; den Sag forekommer mig temmelig indlysende. Den ærede Taler dvælede ved Resultaterne efter 1888, altsaa for de sidste 4 Aar, de fremgaa jo i øvrigt af det foreliggende Forslag. Jeg skal i det hele erkende, at Lovforslaget er særdeles godt opløst og forsynet med Bilag om, hvorledes Forholdet har været i den Række af Aar, og særlig udførligt for de sidste 4 Aar, hvorledes Tilstanden har været, og hvorledes Eksamensresultaterne ere. Men vi kunne ogsaa tage Tiden mellem 1870 — man begyndte først at dimittere i 1869 eller 1870 — indtil 1888, den Tid der ligger forud for den før omtalte Opfordring, der stete herfra til Eksamenskommissionen om at benytte den Lovgivning, vi nu have. Det viser sig da, at der har indstillet sig 3,675 til Skolelærereksamen, og af disse have Statsseminarierne indstillet 1,331, hvoraf kun 63 faldt igennem, saa at ærede Medlemmer ville se, at Resultatet har været ret gunstigt for Statsseminarierne, thi det er en forholdsvis lille Procent, der er falden igennem der. Fri-seminarierne ere ikke kunne saa godt derfra; de have indstillet 1,082; hvoraf 270 ere faldne, og af Privatisternes, der ere det hyge Sted, har der indstillet sig 508, hvoraf 421 ere faldne igennem, altsaa omtrent Halvdelen; det er dog ikke naaet saa vidt, at det er over Halvdelen. Den ærede Taler mente, at Kommissionen skulde ikke gaa tilbage i sine Fordringer: Ja, det skal jeg indrømme, der er jeg enig; men han mente, at Kommissionen i Stedet for at blive mildere skulde snarere stærke Fordringerne. Ja, blev det Tilfældet, og vi ikke gøre Forandring, er jeg bange for, at der igen bliver Mangel paa Lærere, saa at man maa tage dem, der slet ingen Eksamen have taget. Om det er bedre, skal jeg ikke udtale mig om; men jeg antager ikke, at Forholdet vil blive anderledes, thi se vi paa, hvad der er opløst i Bilagene, viser det klarlig, at der er stor Tilbagegang, ikke alene i Antallet af de dimitterede, men ogsaa i Elevernes Antal baade i Statsseminarierne og i Fri-seminarierne. I 1889—90, altsaa for 3 Aar siden, var der ialt 272 Elever ved Statsseminarierne, medens der nu kun er 241; ved Fri-seminarierne var der 293, medens der nu kun er 247, og ved Kvindefeminarierne var der 191, medens der nu kun er 159. Naar dertil kommer, at der skal falde en hel Del

af disse, kan man vel uden at ville være Spaamand sige, at det kan ikke vare længe — og det skal for Resten allerede være ved at vise sig —, før der er Mangel paa Lærere. Ogsaa af den Grund tror jeg derfor, at det er nødvendigt, at vi nu se at komme til Ende dermed, at Eleverne kunne komme til at arbejde i No. At der nu er stor Uro i den Maade, hvorpaa Lærerne uddannes og dimitteres, er indlysende, og det er klart, at man ikke er tjent med, at denne Uro vedbliver. Jeg vil derfor i alt Fald haabe, at den Forhandling, som nu er begyndt, og som jo egentlig er en Fortjættelse af en tidligere, maa blive ført til Ende. Jeg er ikke saa sangvinist som det ærede Medlem at tro, at vi kunne blive færdige dermed i denne Samling; jeg ønsker, at vi kunne komme til Ende med den i denne Samling, men jeg er ikke saa sangvinist at tro, at en saa vigtig Sag som denne kan naa gennem Rigsdagen inden Samlingens Slutning, naar vi her staa med den i Februar Maaned. Maaffe vil det heller ingen Skade være til, at den i Sommerens Løb kan blive gjort til Genstand for Drøftelse; der er jo et større Lærermøde i Kjøbenhavn til Sommer, saa at det maaffe ikke er saa galt, at man ikke i denne Samling kan naa til Ende dermed paa Grund af, at Tiden er for knapp, men derom skal jeg ikke udtale mig nærmere. Jeg indrømmer, at hele den Udvikling, vi have gennemgaaet fra 1857 til nu, naturligvis har kostet meget. Slet saa mørkt som det ærede Medlem ser jeg dog ikke paa Sagen, at nemlig omtrent $\frac{2}{3}$ af Lærerne skulde mangle pædagogisk Dannelse. Udviklingen har kostet — det indrømmer jeg —, men jeg tror, at den har været nyttig og nødvendig som Gennemgangsled. Den, der gennemlæser Forhandlingerne om denne Sag i 1857, og hvad der senere er passeret, maa sikkert indrømme, at det er en Nødvendighed, der har ligget i hele Udviklingen, og som vi skulde igennem, men nu, jeg gentager, gælder det om ikke at gaa til anden Side.

Der har, som man kan se ogsaa af de foreliggende Motiver, været forskellige Veje, ad hvilke man har tænkt at kunne rette paa dette Forhold. Det har blandt andet været foreslaaet af Ministeriet selv, at Seminarierne, baade de offentlige Seminarier og Fri-seminarierne, skulde blot have Indstillingsret til Kommissionen, og kun den, der var indstillet, skulde have Ret til at gaa op til Eksamen, og han skulde tillige medbringe et Vidnesbyrd fra det paagældende Seminarium, som kunde veje ved den endelige Karaktergivning. Dette Forslag har faaet